

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

Lausuntopyyntö 7.12.2020

Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto. Kansallisen vesihuoltouudistuksen visio ja toimeenpano-ohjelmaluonnos.

Uudenmaan ELY-keskuksen mielestä vesihuoltouudistuksen visio ja sitä tukeva toimeenpano-ohjelmaluonnos vastaavat hyvin työlle asetettuihin tavoitteisiin.

Uudenmaan ELY-keskus on samaa mieltä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen 4.2.2021 antaman lausunnon kanssa etenkin seuraavissa asioissa (asiat on tarkemmin kuvattu ja avattu VARELYn lausunnossa):

- Uudistuksen aikataulu tuntuu melko tiukalta ja tavoitteiden toteutuminen vaatii todennäköisesti suunniteltua enemmän aikaa.
- Uudistuksessa on keskitytty pääsääntöisesti vesihuoltolaitosten toimintaan. Kuntien toimintaa ja roolia tulee täsmentää ja haja-asutusalueiden vesihuollon huomioiminen olisi suotavaa.
- Vesihuoltolaitoksiin kohdistuvan lainsäädännön tulisi olla selkeää ja yksiselitteistä. Asiaa helpottaisi, mikäli kaikki kuntien vesihuolto sekä vesihuoltolaitoksia ja niiden toimintaa koskeva lainsäädäntö olisi koottu yhteen. Koska kaikkia vesihuoltoa koskevia lainkohtia ei voi tuoda samaan lakiin, niin olisi tarpeellista laatia eri hallinnonalojen yhteinen ohjeistus, jota noudattamalla sekä kunnat että laitokset voisivat täyttää lainsäädännön velvoitteet.
- ELY-keskus pitää tärkeänä, että lakiin kirjattaisiin selkeät vaatimukset (kriteerit), jotka laitosten tulisi täyttää, sekä seuraamukset, mikäli kriteereitä ei täytetä.
- Vesihuoltolaitosten neuvonta on kannatettavaa mutta työmäärä ja resurssitarve voi olla ohjelmassa arvioitua merkittävästi suurempi.

Uudenmaan ELY-keskus haluaa lisäksi tuoda esille seuraavia asioita.

Uudellamaalla kunnat ovat kiitettävästi jatkaneet vesihuollon kehittämissuunnitelmien laatimista, vaikka se poistui lain velvoitteista. Tämä on todennäköisesti seurausta Uudenmaan ELY-keskuksen merkittävästä panostuksesta maankäytön ja vesihuollon yhteensovittamiseen ja siitä, että kaavoitukseen liittyvissä lausunnoissa ja neuvotteluissa on selkeästi tuotu esille kunnan vesihuollon

kehittämismuutos ja sen kytkös yhdyskuntakehitykseen, kaavoitukseen, maankäytön suunnitteluun.

Kunnan vesihuollon kehittämissuunnittelun merkitystä on Uudellamaalla tuotu esille mm. yleiskaavojen laadinnan yhteydessä. Kunnat ovat voineet käyttää kehittämissuunnitelmia mm. yleiskaavojen maankäyttö- ja rakennuslain velvoittamien sisältövaatimusten osoittamiseen vesihuollon osalta. Kunnan kehittämissuunnitelmien ELY-keskus on viitannut myös vesihuoltoa koskevissa kaavamääräyksissä. Esimerkiksi ranta- asemakaavoissa esitetyt vesihuoltoratkaisut tulevat olla linjassa kunnan vesihuoltolain mukaisen kehittämissuunnitelmien kanssa.

Uudenmaan ELY-keskuksen mielestä vesihuoltolakiin 2014 tehty muutos, jossa vesihuollon yleinen kehittäminen sidottiin yhdyskuntakehitykseen, on oikeansuuntainen, mutta vaatii täsmennystä. Maankäyttö- ja rakennuslakiin olisi hyvä tuoda vesihuollon osalta ne muutokset mitä vesihuoltolain tarkoittamalla yhdyskuntakehityksen huomioimisella tarkoitetaan. Vesihuollon kehittämissuunnitelman tuomista takaisin lakisääteiseksi Uudenmaan ELY-keskus pitää kannatettavana. Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslaissa olisi hyvä tuoda vesihuollon kehittämissuunnitelma esille ja määritellä sen suhde kaavoitukseen, yhdyskuntasuunnitteluun ja mahdollisesti eri kaavojen sisältövaatimuksiin.

Vesihuollon talouden ja toiminnan laadun valvontaa valtakunnallisesti Uudenmaan ELY-keskus pitää kannatettavana. Tulee kuitenkin huomioida, että vesihuoltolaitoksia valvoo jo nyt todella moni eri viranomainen. Ennen viranomaisten määrän lisäämistä tulee selvittää muiden viranomaisvalvontatehtävien mahdollinen yhdistäminen, jotta valvontakenttä ei entisestään sekoittuisi.

Vesihuoltolaitosten varautumiseen ja digitalisaatioon liittyvät tietoturvasasiat tulisi huomioida tarkemmin uudistuksessa. EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS) täsmittäminen ja muutokset tulevaisuudessa tuovat oletettavasti vaatimuksia myös vesihuollon tietoturvarautumiseen. Mikäli tietoturvavelvoitteita sisällytetään vesihuoltolaitosten varautumissuunnitelmiin, tulee velvoitteiden valvonta olla myös kunnossa. ELY-keskuksilla vesihuoltolain valvojina ei tällaista osaamisresurssia tällä hetkellä ole. Tietoturvavelvoitteiden valvontaan voisi olla tarkoituksenmukaisinta valtakunnallinen valvontaviranomainen. Tässäkin tulee huomioida ennestään lukuisten vesihuoltolaitoksia valvovien viranomaisten määrä.

Yksikön päällikkö Timo Kinnunen

Insinööri Ilkka Juva

Tämä asiakirja KEHA/9909/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/9909/2020 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Juva Ilkka 08.02.2021 14:44

Hyväksyjä Kinnunen Timo 08.02.2021 14:47